

Pietisten.

Utgifwen

af

P. Waldenström.

Tryckningens femte årgången.

N:r 2

Mars

1886.

Bör en kristen begagna tobak?

II.

På förra häftets omslag talade vi om den ekonomiska sidan af tobaksbruket och visade, hwilket syndigt slöseri som dert ligger, då ett fattigt folk, sådant som det svenska, förbrukar i tobak tolf millioner kronor årligen. Men saken har äfwen andra sidor, som äro ännu allvarigare.

Allt bruka tobak är skadligt för helsen. Af timliga gåfvor, som vi fått af Gud, är utan gensägelse helsen den största. Hvarje gång man medvetet gör något, som kan skada henne, gör man synd. Men det tänka de flesta kristna icke på. De förstå, att det är synd att fara illa med en häst eller en ko, men att fara illa med sin egen kropp, denna den skönaste och ädlaste Guds skapelse, det anse de ganska lifgiltigt, ja det händer ej sällan, att man får höra dem t. o. m. skrjta deröfwer, att de "icke äro rädda om sig"; och förhåller man dem, att de göra synd, så mötes man ofta med ett leende. Och dock bör det ju vara klart icke blott för hvarje kristligt sinne utan också för hvarje oförwilladt, sundt, naturligt förnuft, att det måste vara synd, en riktig synd, att wanwårda och fara illa med Guds gåfvor. Dermed wanhedrar man Gud, som gifwit dessa gåfvor, samt förhindrar det gagn, som man enligt Guds wilja skulle göra med gåfverna. Och är icke det synd? Jo visserligen. Men gäller detta andra gåfvor, så gäller det också helsen, som är den största af alla timliga gåfvor.

Det har gifwits och det gifwes ännu mångenstädes ett osundt åstådningssätt, som betraktar kroppen såsom det egentliga sätet för det onda. Deraf har kommit, att man satt en synnerlig dygd uti att fara illa med kroppen, att genom onaturliga wåkor, fastor och andra sjelfplågerier qwäfwa och undertrycka des krafter. Att sådant är orätt, inse vi väl. Men i detta åstådningssätt är det, som roten ligger till det förakt för kroppen, som man mycket ofta träffar hos många troende, hwilka dock mena sig hafwa en bättre insigt. Men sådant förakt är synd, ehwad det framträder i ord eller i handling. Kroppen är också gifwen till ett verktyg att förherrliga Gud och utföra hans wilja på jorden. Allt hwad en människa gör här på jorden, sker genom kroppen såsom verktyg. Nu är det ju klart, att om man far illa med verktyget, så kan man dermed icke utföra det werk, som man annars skulle utföra. Hwad kan en snickare utföra med verktyg, hwilkas egg är

trafig och slö? Och hellsan är just eggen på det fina werktug, som fallas kroppen. Och långt ifrån att Striften skulle lära, att en troende skall fara illa med sin kropp, lärer hon twertom, att kroppen skall wårdas och helgas, på det han må blifwa ett allt bättre och dugligare redskap för Guds wiljas fullbordande och hans namns förherrligande på jorden.

När jag war student, hörde jag engång en professor i en föreläsning säga följande ord: "Det kan synas i sedligt afseende lifgiltigt, huruvida jag äter soppan före köttet eller köttet före soppan. Och lifgiltigt är det, så länge jag icke wet, hwilket som är bättre. Men från den stund jag finge weta, att det wore **helsosammare** att äta köttet före soppan, skulle jag göra synd hwarje gång, jag äte soppan före köttet." Denne professor war filosof och ansågs mycket ofristlig, men jag kände strax, att hwad han sålunda sade, war mycket fristligare, än hwad jag hade hört och läst i många predikningar. Frågan om kroppens wårdande och helgande till ett allt bättre nådens käril samt ett allt dugligare werktug för den helige Ande — det är en fråga rätt så wiktig som någon annan helgelsefråga.

"Men, säger någon, kan då icke en troende ibland wara twungen att göra saker, hwarigenom han sätter både helsa och lif på spel?" Jo wisseligen, när **högre pligter** ålägga honom det. Hwilda dessa pligter kunna wara, derom är här icke rum att tala, men så mycket är säkert, att till dessa pligter icke hör **tillfredsställelset af onaturliga njutningsbegär.**

Att nu tobaksbruket icke hör till den wård om kroppen, hwarigenom han skulle göras dugligare att wara ett Andens werktug för Guds namns förherrligande på jorden, derom kan icke wara mer än en mening. Att tobak icke heller behöfves för att bereda menniskan wedergwiddelse eller göra lifwet angenämt på något sätt, det bewisa dels våra qwinnor, hwilda ännu i allmänhet, Gud ware lof, icke bruka tobak, dels äfwen alla de män, som lefwa utan tobak. Deras lif är fullt ut så angenämt som tobaksförbrukarens lif; och när tobaksförbrukaren känner en obestriktig njutning af sin cigarr eller sin bus eller sitt snus, så är det precis samma företeelse, som när suparen känner en obestriktig njutning af sitt brännwin, hwilket alls icke will säga, att hans lif är angenämare än den nyktrés lif.

Men icke blott det. Tobaksbruket är för kroppen **skadligt**. Det erfar hwar och en, när han börjar bruka tobak. Tobaken werkar då yrsel, ådel och kräkningar. Det är aldrig något behof, som gör, att en man börjar röka eller tugga eller snusa. Nej, pojken skall wara dugtig, wara stor, derför skall han såsom andra hafwa tobak — det är begynnelseorsaken; och de inre obehag, som han i början känner, öfwerwiner han. Han gör wåld på sin kropp. Tobaken innehåller ett **farligt gift**.

Bland de nödwändigaste wilkoren för menniskans helsa är **frisk luft**. Men i hwilken luft lefwer rökaren? När en icke rökare kommer in i hans rum, så slår det riktigt emot. Han lefwer i sitt rum i förstämb luft. Hans kläder lukta illa, och hwarhelst han går och står, för han den stämba lusten med sig. Ja, när han kommer ut i den stöna, friska lusten, så sätter han ofta en cigarr i munnen, för att slippa få lusten ren in i sina lungor. Detta är ingen småsak, som det duger att leka med eller stratta åt. Här är **fråga om synd**. Att man med tobaksrök förstämmar lusten, är oemot-sägligt; att stämb luft är skadlig för hellsan, är oemot-sägligt; och att det är synd att göra illa åt sin helsa, är lika oemot-sägligt.

Men icke nog med det. Tobaksrökaren stämmar lusten icke blott för sig utan också för sin familj. Hans hustru och barn måste lefwa i en ständigt förpestad luft. Och huru mycket han än må inbilla sig, att tobaksröken ingenting har att stassa med de främpor, som förekomma i hans hus, skall dock den enflaste estertante säga honom — om han annars will weta

— att förstämnd luft dels direkt vällar främpor, dels gör människan mottagligare för främpor, som kunna hafva sin grund i andra förhållanden, dels förswagar den läftekraft, som kroppen besitter för att öfvervinna påkommande sjukdom. Och under sådana förhållanden frågas: är det icke synd, att man röfer, isynnerhet om man är fristen och såsom sådan wet, att kroppen skulle wårdas, helgas och med alla medel utbildas till att wara ett friskt och kraftigt verktyg för Guds namns förherrligande och hans wiljas fullbordande på jorden?

"Ja, säger någon: det war rötning, det der; men jag röfer icke utan jag snusar bara." Jag tänkte så äfwen jag på den tid, då jag satt fången i snusdosan. Men den ursäkten höll ej länge ut. Den som snusar, blir täppt i näsan. Nu är andedrägtens naturliga väg genom näsan. När lusten får gå denna väg, blir den silad och renad från dam, och när den är mycket kall, blir den genom näsan uppvärmd, så att den icke kommer så stark ned i lungorna. Men snusaren täpper igen lustens naturliga väg genom den ständiga inflammation, för hwilken näsans slemhinnor äro utsatta. Han måste därför andas genom munnen och direkt ned i lungorna draga in allt det dam och all den köld, som näsan war ämnad att skydda dem för. Att mycken bröstsjukdom derigenom kan wällas, det må hwar och en kunna förstå. På den tiden, då jag war snusare, reste jag engång några mil bort för att predika. Resan skedde i wagn. Det war en het sommar dag, och landsvägen dammade förfärligt. I wagnen satt jemte mig en fru med ett litet barn om ett år. Barnet sof i modrens knä. Deß mun war sluten, och det andades trots dammet så lätt, så lätt genom den lilla näsan. Jag deremot — jag försötte andas genom näsan, men fåfängt! Det gick ett par minuter; då måste jag öppna munnen och draga i mig så mycket dam, att jag war nära att qwäfwas. Men hwad denna erfarenhet sade mig, det war detta: "Det är synd, det måste wara synd att för tillfredsställelse af ett onaturligt njutningsbegär förstöra den wisa anordning, som Gud gjort för att skydda en för kroppens hellsa så ytterst vigtig del som lungorna."

Jag kände en gammal komminister, som trodde på Herren. Han hade varit både snusare och rötare men lagt bort allt brut af tobak. Engång frågade jag honom: "Hwarför lade farbror bort att snusa?" — "Jo, sade han, jag kände, att snuset gjorde mig nästäppt. Detta åter gjorde, att jag, för att kunna höras i mina predikningar, måste anstränga mitt bröst mycket mer, än jag hade behöft, om lusten egt fritt lopp genom näsan. Och då tänkte jag: Det måste wara synd att för en så lumpen begärelses skull onödigt öfweranstränga en så vigtig kroppsdel som lungorna." Detta är ord, som isynnerhet predikanter böra behjerta. Deßutom förstöres rösten genom sådan nästäppning. Och rösten är ofrölig gifwen för att förstöras utan för att wårdas och odlas. En predikant bör wara mån om sin röst lika mycket som en sångare. Likasom man kan förstöra intrycket af en skön sång genom att wårdlösa rösten, så kan man ofrölig på samma sätt förstöra intrycket af en god predikan. Guds ord är så skönt, att det wäl är wärdt, att predikanten frambar det på ett i alla afseenden så skönt och ädelt sätt, som han har gäfwor till.

Om tobakstuggning wilja wi icke tala. Att denna är skadlig, säger sig self, när man wet att tobaken innehåller gift. För öfrigt hänwisa wi om tobakens skadlighet för helsan till den förträffliga tidningen Helsingöraren n:o 5 för detta år. Der kan hwar och en så höra lälares omdöme.

Men detta är ännu icke allt. Derför mer en annan gång. Salen har ännu allwar sammare sidor.

Pietisten

kostar för år 1886 1 krona 25 öre, postbefordringsavgiften deri inberäknad. Prenumeration kan ske på alla postanstalter äfvensom direkt hos Pietistens Expedition. Prenumerantsamlare, som skaffa tio prenumeranter, erhålla två friegemplar, de, som skaffa femton, erhålla tre o. s. w., men de måste då prenumerera direkt hos Expeditionen under adress: Stockholm.

Sänd till Amerika kostar Pietisten för år 1886, likasom föregående år, 1 krona 25 öre med tillägg af portokostnaden, 35 öre pr exemplar, således 1 krona 60 öre. Swart 6:te exemplar lemnas gratis, dock måste prenumeranten själf betala portot äfven för friegemplaren.

Från Pietistens Expedition, Stockholm, har utkommit:

Nya Testamentet.

Ny öfversättning med förklarande anmärkningar af H. Waldenström.

Häft. 1—8 à 75 öre per häfte.

"Stycken af lifwets ord",

Betraktelser för hwar dag i året
af

H. Waldenström.

Godtlöpsupplaga i fickformat.

Inbunden i wälst band kostar boken 1 krona 25 öre per exemplar. Vid requisition af minst 10 ex. lemnas 20 proc. rabatt.

Annonc från H. S. Normans Förlags-Expedition, Stockholm.

Från vår Förlags-Expedition har utgifwits en bibelupplaga, hwarpå wi anhålla att få fästa uppmärksamheten.

Texten till denna upplaga är för Gamla Testamentet Kongl. Bibelkommissionens öfversättning af år 1878 och för Nya Testamentet den af Kongl. Bibelkommissionen enl. Kongl. Cirkuläret den 19 Oktober 1883 utgifna normalupplagan. Upplagan är tryckt med latinsk stil på fint och tunnt papper samt bunden i smalkullt band. Det är en ~~fl~~ bibel af det minsta slag, som, såwidt wi weta, utkommit i Sverige, på samma gång texten är redig och lättläst.

Priset på denna bibel, tryckt på färgadt papper och bunden i fint skinnband med öfverwiktta kanter, är 6 kronor och i skinnband, men utan öfverwiktta kanter, 5 kronor. När minst 5 ex. requireras af kända personer, lemnas 1 krona i rabatt pr ex.

Med samma stil har också tryckts en upplaga på hwitt papper, hwarå priset är 2 kronor 50 öre pr ex. Vid requisition af minst 5 ex. lemnas 40 öres rabatt pr ex.

Stockholm i April 1886.